

L'Ara Llegim, de vacances. El suplement d'avui és l'últim de la temporada. L'Ara Llegim tornarà el dissabte 8 de setembre

Vendre llibres ja no és un bon negoci

La llibreria Robafaves de Mataró necessita 250.000 € per eixugar el deute acumulat. Les vendes de llibres han caigut un 20% durant els últims tres anys. Per cada cinc exemplars venuts l'any 2007, ara se'n compren només quatre. Fins quan aguantarà el sector?

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

El percentatge de lectors ha crescut del 56% al 61% des de l'any 2007, però aquest increment no s'ha traduït en un augment de les vendes: el Gremi de Llibreters de Catalunya xifra la caiguda de vendes general en un 20% des de l'any 2009. Paral·lelament a la bombolla immobiliària, el sector editorial ha contribuït a crear una altra bombolla en què el creixement perpetu semblava possible.

L'any 2005 el contenciós entre la immobiliària Espais Sabadell i la llibreria Catalònia va estar a punt d'acabar amb un establiment simbòlic. La fallida de la distribuïdora Arc de Berà, propietària del local de Gran Via on la llibreria Ona s'havia establert des del 1962, va fer que l'establiment abaixés la persiana a finals del 2010. L'any següent van tancar botigues amb tanta història com Al Vent de Badalona i les barcelonines Àncora y Delfín i Martínez Pérez. Al última que li ha tocat el rebre és a la Robafaves: creada l'any 1975, la llibreria de Mataró ha engegat la campanya #sosrobafaves, que en dues setmanes ha de recollir 250.000 € per poder plantar cara als deutes acumulats. "Ens vam decidir a obrir un altre local i associar-nos amb Abacus en el projecte Actua. Tot això, juntament amb la baixada de vendes –que des del 2008 fins ara és del 30%, en el nostre cas–, ens ha portat fins a aquesta situació límit", explica Pep Duran, antic gerent i un

"SOM EL PAÍS QUE MÉS EDITA I UN DELS QUE MENYS LLEGEIX", DIU PERE RODEJA, DE LA LLIBRERIA GELI DE GIRONA

dels fundadors de la llibreria. "Hem optat per demanar una aportació a fons perdut perquè durant més de tres dècades hem fet una tasca d'acció social i cultural important", diu Duran. El nou gerent de Robafaves, Esteve Guardiola, ja s'ha reunit amb el conseller de Cultura, Ferran Mascarell, i amb l'Ajuntament de Mataró, amb la voluntat d'aconseguir suport institucional. "Hem patit una borratxera de creixement il·limitat. Això s'ha acabat: per poder seguir existint, haurem de reduir les despeses un 50%. Tindrem menys personal i ens n'anirem a un local més petit", reconeix Duran.

Les pèrdues de La Tralla de Vic són una mica més altes que les de la Robafaves: "En aquests últims tres anys hem baixat un 32,9% –comenta Guillem Bellafont–. La crisi s'ha ajuntat amb el fet que hem deixat de vendre llibres escolars. Ens ha tocat retallar local i personal per reduir despeses. L'últim pas que hem fet és deixar la papereria". Bellafont diu que la situació de La Tralla és "bastant dolenta": "Som una llibreria gran que no és de propietat, sense capital ni socis. Els bancs ens financen una mica, però és contraproductiu perquè el deute va augmentant".

L'experiència de L'Odissea de Vilafranca del Penedès és diferent. "Hem detectat que hi ha un públic emergent: l'infantil i juvenil –diu Rosa Varias–. Hi parem més atenció. Estem més pendents de les novetats i tenim els llibres més ben

col·locats". Així i tot, la gerent de L'Odissea confirma que "es ven molt menys", encara que el seu establiment sigui molt actiu pel que fa a les presentacions de llibres i que organitzi el premi El Lector de l'Odissea: "Ens hem adonat que la gent ja no busca presentacions de llibres tradicionals. Ens toca treballar molt més, ser més creatius". Fe Fernández Villaret, de L'Espolsada, és del mateix parer que Varias: "Ens toca pensar molt i reinventar-nos constantment. El problema és que aquest any està sent molt dolent. Costa molt que la gent entri a les llibreries". Fernández va obrir L'Espolsada fa cinc anys a les Franqueses del Vallès. "La primera fornada de gent que es va quedar a l'atur potser no era consumidora potencial de llibres. Hi ha hagut una segona fornada que sí que ho era. Si hi sumem les retallades de sou i l'encariment de factures com la de la llum o la mesura d'apujar l'IVA, el panorama és preocupant", afirma.

L'excés de novetats

Les vendes de la llibreria Laie del carrer Pau Claris de Barcelona han caigut un 15% entre el 2009 i l'actualitat. "Ens salva que som una llibreria amb molt de fons –diu Lluís Morral–. Hi ha tanta, tanta novetat... És una espècie de trampa: els grans grups redueixen títols, però creen noves col·leccions, i les editorials petites van publicant perquè no tenen gaires despeses estructu-

a
llegim

44-45

- Entrevista a la novel·lista Isabel Olesti
- 'De llindar en llindar', el primer poemari de Paul Celan traduït al català

46-47

- Adesiara publica l'obra poètica de Georg Trakl
- Gerbrand Bakker, premi Llibreter amb 'A dalt tot està tranquil'

PERE VIRGILI

erals. La tirada mitjana dels llibres ha baixat fins a un 30%. Hi ha un envelliment del sector sense que hi hagi relleu generacional”.

Pere Rodeja, de la llibreria Geli de Girona, ha experimentat una davallada de vendes entre el 5% i el 10%: “Som el país que més edita i un dels que menys llegeix. El meu pare deia que tot llibre té un lector. I tenia raó: el problema és que hi ha llibres que només en tenen un, de lector...” En un panorama tan poc engrescador, encara hi ha llibreries que amplien negoci. És el cas de La Llar del Llibre de Sabadell, que l’any 2011 va obrir un nou local de 550 m². “Les últimes dues dècades hi ha hagut un augment significatiu de vendes i de públic lector –comenta Pere Fàbregues–. En aquests últims tres anys, les pèrdues a les dues botigues de Sabadell han estat poc significatives. Ens podem considerar afortunats”. Dels 94,5 milions d’euros que les cooperatives Abacus van facturar l’any 2011, només el 49% correspon a llibres. Quim Sicília, responsable de comunicació d’Abacus, fa un pronòstic de futur: “Les grans xifres de vendes es concentren en menys títols. Aquest funcionament del mercat es contradiu amb el fet que l’any 2011 fos el que més títols es publicassin a l’Estat. La bombolla ha generat excedent amb les successives caigudes de vendes. La producció editorial caurà i serà difícil trobar apostes de risc”.

LA LLIBRERIA ROBAFAVES DE MATARÓ NECESSITA RECOLLIR 250.000 € ABANS DEL 25 DE JULIOL

FE FERNÁNDEZ VILLARET
L’Espolsada

“COSTA MOLT QUE LA GENT ENTRI A LES LLIBRERIES”

QUIM SICÍLIA
Abacus

“LA PRODUCCIÓ EDITORIAL CAURÀ I SERÀ DIFÍCIL TROBAR APOSTES DE RISC”

LLUÍS MORRAL
Laie

“ENS SALVA QUE SOM UNA LLIBRERIA AMB MOLT DE FONDS”

PEP DURAN
Robafaves

“HEM PATIT UNA BORRATXERA DE CREIXEMENT IL·LIMITAT”

GUILLEM BELLAFONT
La Tralla

“ENS HA TOCAT RETALLAR LOCAL I PERSONAL PER REDUIR DESPESES”

Xavier Mallafrè

PRESIDENT DEL GREMI D'EDITORS DE CATALUNYA

“La gent es reprimeix molt més”

● La Federació de Gremis d’Editors d’Espanya preveu que aquest 2012 es facturarà un 8% menys que fa dos anys. Les pèrdues es duplicarien respecte a l’any passat. A Catalunya passaria el mateix?

De moment a la caiguda del 4% de l’any passat hi hem de sumar una xifra una mica inferior: ens trobem amb una reculada al voltant d’un 6% o 7% respecte fa dos anys. El llibre infantil ha crescut lleugerament. Les vendes en castellà han minvat, sense que això impliqui que el llibre en català es vengui més.

● Després de Sant Jordi les vendes baixen sensiblement.

De gener a maig, el volum de vendes a Catalunya és un 10% menor que el de l’any passat. La facturació de gener i abril ha estat pràcticament idèntica a la de l’any passat: el febrer, març, maig i juny han estat bastant pitjors que els de l’any passat, la caiguda voreja el 20%. La gent es reprimeix molt més. Quan arriben moments claus com la campanya de Nadal o Sant Jordi es deixen anar una mica més.

● L’any passat l’efecte *llibre de text* va millorar les xifres.

Es van incloure cursos amb nous

continguts, cosa que va afavorir la venda de llibres. Això no passarà aquest 2012.

● En els últims cinc anys el volum d’exemplars venuts ha caigut un 20,3%, a Espanya. Quina és la situació a Catalunya?

Els nivells de caiguda a Catalunya són molt semblants. Aquesta davallada del 20% és deguda a la crisi i a la novetat –encara incipient– dels consums culturals a través de les noves tecnologies.

● El consum de llibre digital encara és molt baix.

L’any 2011 la facturació a Espanya va ser de 72 milions d’euros. Hi ha una part de consum no legal que ja té incidència. Ara per ara les xifres de pirateria digital són, com a mínim, tan altes com les de consum. Hi ha estudis que el situen cap als 100 milions, i algun mostreig que l’eleva fins als 600 milions d’euros. Crec que està entre els 100 i els 300 milions.

Antoni Daura

PRESIDENT DEL GREMI DE LLIBRETERS DE CATALUNYA

“Encara no veiem el final del túnel”

● ¿El cas de Robafaves és singular o cada vegada es troben amb més casos de llibreters amb l’aigua al coll?

Com a col·lectiu, estem aguantant relativament bé, perquè estem acostumats a guanys modestos, fins i tot en temps de vaques grasses. L’estructura de bona part de les llibreries és d’empresa petita i familiar. Si el panorama segueix igual, hi haurà més tancaments: les perspectives són molt incertes, encara no veiem el final del túnel.

● Tot això passa enmig de l’arribada del llibre digital.

Tenim una necessitat de repensar i reconvertir els nostres models de negoci. Alhora, el context és de falta de finançament. Conjugant els dos elements és molt complicat. Robafaves ha optat per fer un pas endavant i arriscat: arribar a aconseguir tants diners a fons perdut en tan poc temps serà difícil, però d’altra banda ho veig com una manera de seguir confiant en el nostre ofici i posar a prova la seva vitalitat.

● ¿En quin estat està el pla Llibreria Activa anunciat amb motiu del Pla Nacional de Lectura? Hi ha 80 llibreries que han presentat un projecte d’innovació

tecnològica. Des del Gremi de Llibreters de Catalunya estem provant noves eines per ser més eficients... però, de moment, la fase en què ens trobem és la de treballar projectes tècnics. A la tardor ho divulgarem.

● ¿Les biblioteques vendran llibres, aviat?

Un dels projectes que tenim és convertir-nos en col·laboradors preferents de les biblioteques. Així podríem acompanyar el prestatge de llibres amb la seva adquisició, tant en format paper com electrònic. Encara no hem tancat res, però la predisposició de les dues parts és bona.

● La pujada de l’IVA no afecta el llibre en paper, però sí el digital.

Des de la Unió Europea es considera que un llibre digital no és un bé cultural sinó un servei. L’IVA del llibre en paper es manté de moment en el 4%. El del llibre digital passa del 18% al 21%.

